

EPONA-pigerne zoomer ind på

Hestevelfærd

Luise Thomsen og Julie Taylor laver kritisk journalistisk tv på nettet og informerer om ny viden om heste. Målet er bedre hestevelfærd.

Harmoniske tillidsfulde heste i ride-sporten er et mål i sig selv for Luise Thomsen og Julie Taylor.

Foto: Epona



Af Anne-Sofie Holten

De er to langbenede, unge kvindelige journalister, som enhver svensk

krimiforfatter ville elske at have som hovedpersoner. Men de har valgt deres egen gyser. De filmer hestevelfærd og mangel på samme.

Med kamera og mikrofon dokumenterer de skader under ridning, og de er ikke populære på træningsbanerne, Luise Thomsen og

Julie Taylor, men ingen tør nægte dem adgang. Det er for pinligt for åben mikrofon.

Over hele verden er der en stigende forundring over, hvad det er, hestefolk har gang i, når de træner heste til konkurrencer. Brutaliteten er ikke blevet mindre med årene, og den står i skærende kontrast til ny viden om, hvordan man kan træne heste uden at påføre dem smerte. I deres tv-magasin EPONA på internettet kan alle gå ind på www.epona.tv og læse om afsløringer af overgreb på heste. Vil man se afsløringerne på film, må man tegne abonnement, og det er der foreløbigt knap 2.000, der har gjort. Man kan også se nyheder om staldindretning, folde og ny viden om hesteadfærd, som ændrer fuldstændigt på træningsmetoderne.

Luise og Julie bruger ikke det fine ord "horsemanship", som ellers strøs med let hånd i hestevelfærdsdebatten. Deres tv er for dem, der ønsker større hestevelfærd. TV er lettere tilgængeligt end artikler, siger de, og dækker alle områder af hestens velfærd. De er kendt som kritiske, men synes selv, deres tv lige så meget er konstruktivt. At de ikke altid er populære, er de ligeglade med. "Det er kun ved at vise og dokumentere overgrebene, som ikke bliver opfattet som overgreb af dem, der udfører dem, at vi kan komme videre med en bedre sikring af hestene". Men de undrer sig over, hvorfor rideforbund og avlsforbund ikke er åbne over for ny viden. At de ikke vil være med til at sætte den nye dagsorden for hestesport, som de er sikre på kommer. Det er åbenbart "for nørdet" at finde frem til sagens kerne og tage temperaturen på hestens velfærd, siger de.

Fortryder al påført smerte

- Det er i hvert tilfælde en udfordring, når man får at vide, at alt det, man har gjort tidligere, er forkert, og man skal i gang med at arbejde helt anderledes med heste. Det er surt, når man fortæller, at ens hest elsker at løbe stærkt, og man så får at vide, at den gør det for at slippe

for det hårde bid, man trækker den i munden med, siger Luise. Hun fortryder enhver form for smerte, hun har påført sine konkurrenceponyer. Alt sammen noget, hun lærte uden at tænke nærmere over det. Børn og unge kan være utroligt hårde over for den samme pony, som de fem minutter efter omfavner og kysser på mulen. Forældre til ponypiger har ofte ikke selv forstand på dyr. Det er svært for dem at vide, hvornår de skal sige fra. Vi har oplevet, fortæller Luise, at en 11-årig pige stod af ponyen og nægtede at ride mere, hvis hun skulle gøre, som den brutale ridelærer sagde. Det var stærkt! Forældrene så måbende til. Mange små ponyer er ilde farne i ukyndige ejeres hænder.

Julie og Luise mødte hinanden, da de var ansat på et af de etablerede hestemedier i Danmark, finansieret af landbruget. Men nyheder om, hvordan hestens krop og psyke fungerer bedst, var ikke det, man helst ville høre, så de to journalister valgte at gå deres egne veje. "EPONA er et uafhængigt medie, og mange af de ting, vi beskriver, vil aldrig blive trykt i de danske hestemedier, som enten er afhængige af Dansk Rideforbund og Dansk Varmblod eller af landbruget", siger de. "Der skal man give indtryk af, at alt bare er i orden, og at der ikke er behov for at ændre ved den måde, hestene bliver behandlet på."

Heste er bange hele tiden

Vi møder Julie og Luise hos Julie på landet i Nordsjælland. Ude i snefoget går hendes lille flok af privilegerede heste. Julie fortæller, at hun stik mod alle sikkerhedsregler har vænnet sin unge hest til rytter helt alene, uden at der var hjælpere til stede.

- Det er så nemt, når hesten er tillidsfuld, siger hun. Problemet med de fleste heste er, at de er bange. En dansk undersøgelse, hvor man spurgte hesteejere, hvad deres heste var mest bange for, mundede ud i, at 30 procent svarede "alt". Heste er bange hele tiden. Det er frygteligt at tænke på.

Pinefulde eksempler på angstfremkaldelse er netop dressur, der

bygger på angst, afstraffelser, grusomhed mod hestens mund og dens krop for eksempel som huller prikket i dens side med sporer, så blodet flyder. Alt sammen genveje for ryttere til hurtigt at opnå resultater, de ellers skulle slide for i årevis.

- Vi kan påføre hesten et ubehag, en smerte, ved at prikke den i siden eller slå den i numsen med en hånd, og så kan man holde op, hvis den gør det, man gerne vil have den til. Det er, ligesom hvis man sætter sig ind i sin bil og glemmer at spænde selen, så kommer der en irriterende lyd. Så skynder man sig at spænde selen, for så forsvinder den irriterende lyd. Men man kan også vælge at træne med godbidder, som desværre er meget undervurderet blandt hestefolk. Får hesten beløn-



"Av min mund og av min kæbel!" den hårdt sammenbukkede hest udtrykker uden ord tydeligt sin forpintethed under ekstrem hårdhændethed på træningsbanen, inden den skal ind at præstere sit bedste for dommerne i den ædle ridesport.

Foto: Epona

ningen i det øjeblik, den udfører den ønskede adfærd, så lærer den det på den måde. Vi gør meget ud af indlærings teori på EPONA, og vi dykker stadig dybere ned i det.

Når tungen bliver blå

For Julie, som har en fortid som hestemassør og ved, hvordan hestens muskler fungerer, er det netop nu meget diskuteret begreb "Rollkur" helt urimeligt. Hestens hoved trækkes ned med et skarpt stangbid.

Det foregår på træningsbanen inden den egentlige konkurrence, for så skal hesten nok bøje nakken, når det gælder den røde sløjfe. Man overbøjer hestens hals, ofte så grelt, at hesten er lige ved at bide sig selv i brystet. Historisk har man gjort det for at underkue hesten. Men det lyder jo ikke så godt, forklarer Julie, så man har i stedet fundet på at sige, at man gør det for at smidiggøre hesten, og det holder så ikke, for de heste, der behandles sådan, er de mindst smidige heste, der overhovedet går på konkurrencebanerne.

Vi har filmet heste i den situation, hvor tungen er blevet blå, og hestene har gispet efter vejret ind i mikrofonen. Højest sandsynligt, fordi stangbiddet har et konstant hårdt tryk på tungen og simpelthen lukker af for blodtilførslen til tungen. Det er, fordi man som rytter bru-

ger biddet dårligt, at man skal bruge det hårdt. Der er ikke nogen, der har lavet undersøgelser af hestens vejtrækning i den her situation. Men der er lavet undersøgelser af hestens vejtrækning, der viser, at bare det, at hestens næseryg er i lodret, som er det, man opfatter som den rigtige dressurholdning, er nok til, at den tager mindre luft ind, end hvis dens næseryg er let fremadrettet, som er det naturlige.

Det er ikke noget, der kompromitterer dens velfærd, men nok til, at det begynder at lukke af for luftvejene. Heste, der går i Rollkur, har meget svært ved at trække vejret, og det forværres af, at de alle sammen uden undtagelse har meget, meget stramt næsebånd på, sådan at det buler ud omkring sammenstrøringen.

Løs dog selv problemerne!

- Når vi protesterer mod det, bliver vi hængt ud for at være sådan nogle indianere, som vil have, at man skal ride helt uden bid, siger Julie, men vi synes ikke, ridning uden bid er den eneste løsning. Det er fint nok, men det kan også bruges på en forkert måde. Jeg tror, man skal lidt væk fra, at det er afgørende, om man rider med bid eller uden bid. I fremtiden vil vi se, at man rider med den optømning, der fungerer bedst for ens hest og for én selv.

Hidtil har dressurdommerne kunnet komme af sted med at sige, at de ikke har kunnet se, hvor hårdt rytterne trak i hestens mund. Men den gode nyhed er, at det nu kan måles elektronisk. Og der er målt op til 40-50 kilos træk i en hestemund. De er begyndt på det i Australien. De kan også måle, om hestens næseryg er lodret, eller om den er bag biddet, og selv den mindste halvhed afsløres med nogle bandager, som viser på en graf, om den er halt eller rengående.

Jeg forstår ikke, at rideforbundene ikke implementerer det, for de må da være interesserede i, at alle de ting, der står sort på hvidt i reglementerne, kan måles.

- Nej, for der går ikke ret lang tid, så står dyrerettighedsorganisationerne og alle mulige andre og banker på og siger: "Hvad fanden er det, I har gang i?" siger Luise. De er så småt i gang rundt i verden. Tænk på den engelske rævejagt, hvor ingen troede, at det kunne stoppes. Man fortsatte, som man hele tiden havde gjort, mistede på den måde indflydelse og blev stoppet totalt.

Vil sporten selv have et ord at skulle have sagt, så skal sporten af sig selv løse de her problemer, siger Luise, og det er i sidste øjeblik! Det er tydeligt for enhver, der bare gider åbne øjnene.